

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 iulie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

președinte – Nicolae Gordilă,

judecători – Ion Guzun și Elena Covalenco, Constantin Alerguș și Iurie Diaconu,

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Ion Dodon în numele inculpatei Filipopolschi Tatiana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 decembrie 2013, în cauza penală, privind-o pe inculpata

Filipopolschi Tatiana Ion, născută la 24.11.1983, originară din s.Volintiri r. Ștefan Vodă, domiciliată în mun. Chișinău, str. P. Zadnipru 16/2, ap. 76.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 01.02.2012 pînă la 10.07.2013;

Instanța de apel de la 13.08.2013 pînă la 23.12.2013;

Instanța de recurs de la 20.05.2014 pînă la 22.07.2014.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Code de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, asupra recursului,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 10 iulie 2013, Filipopolschi Tatiana a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzută de art.186 alin. (2) lit. d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 240 de ore.

A fost dispus de a încasa de la Filipopolschi Tatiana în beneficiul lui Vasilieva Victoria prejudiciul material cauzat în mărime de 5500 de lei.

2. Pentru pronunțarea sentinței, instanța de fond a reținut că, Filipopolschi Tatiana în luna martie 2011, în timp ce presta lui Vasilieva Victoria servicii în calitate de deridicătoare, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane și însușirii lor ulterior, aflîndu-se în apartamentul nr. 6, situat pe str. Bernardazzi 54, mun. Chișinău, din garderobă tainic a sustras o cutie din lemn roșu cu un ceas pentru dame de model „Rolex” în valoare de 20 000 lei, o pereche de mocasini de culoare albă în valoare de 2 500 lei și altă pereche de mocasini de culoare roșie în valoare de 3 000 lei, după ce cu bunurile sustrase a părăsit locul comiterii infracțiunii, cauzîndu-i părții vătămate un prejudiciu material considerabil, în valoare totală de 25500 lei.

Acțiunile inculpatei Filipopolschi Tatiana, au fost calificate de către instanța de fond în baza art. 186 alin. (2) Cod penal, *furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

3. Procurorul a declarat apel împotriva sentinței, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Filipopolschi Tatiana să fie recunoscută culpabilă de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (4) Cod penal, și să-i fie stabilită pedeapsa cu închisoare pe termen de 8 ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar pentru femei de tip semiînchis.

În motivarea apelului procurorul a indicat că, în cadrul urmăririi penale cît și în cadrul cercetării judecătorești au fost acumulate suficiente probe care demonstrează vina lui Filipopolschi Tatiana în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (4) Cod penal.

Apelantul a indicat că, învinuirea din data 22.06.2011 a fost una preventivă, iar după examinarea tuturor circumstanțelor cauzei, la data de 24.01.2012 conform prevederilor art. 283 Cod de procedură penală, inculpatei i-a fost înaintată o învinuire definitivă conform căreia, inculpata Filipopolschi Tatiana, a fost învinuită că a sustras bunuri ce aparțin lui Cartavina Svetlana în valoare de 62062 lei, ceia ce constituie proporții mari.

Faptul indicării în învinuire a locului comiterii infracțiunii, apartamentul nr. 1 situat pe str. Dimineții 37, mun. Chișinău dar nu apartamentul nr. 1 situat pe str. Dumitriu 37, mun. Chișinău, constituie o eroare materială și urma a fi corectată în corespundere cu prevederile art. 249 Cod de procedură penală, care prevede că „erorile materiale evidente din cuprinsul unui act procedural se corectează de însăși organul de urmărire penală, de judecătorul de instrucție sau de instanța de judecată care a întocmit actul, la cererea celui interesat ori din oficiu” și art. 383 Cod de procedură penală, conform căruia „dacă în cursul deliberării instanța constată că o anumită circumstanță necesită concretizare pentru justa soluționare a cauzei, instanța poate relua cercetarea judecătorească prin încheiere motivată.

Eroarea materială comisă nu constituie în esență o învinuire ne concretă, deoarece în învinuire toate circumstanțele și împrejurările au fost expuse conform prevederilor art.281 Cod de procedură penală, fiind confirmată în volum deplin prin probele examinate în cadrul ședinței de judecată.

Instanța de fond a apreciat critic lămurirea inculpatei din 03.05.2011 în care recunoaște că în perioada anilor 2009-2011 în timp ce lucra la domiciliul lui Svetlana Cartavina pe adresa Dumitriu 37, a sustras bunuri în sumă de 2500 euro, deoarece nu este clar cui adresată această lămurire, în legătură cu ce a fost depusă și în ce circumstanțe scrisă.

Acuzarea nu este de acord cu motivarea dată deoarece în cadrul examinării cauzei în ședința de judecată au fost cercetate două recipise scrise de către inculpata Filipopolschi Tatiana și prezentate de partea vătămată, conform cărora inculpata recunoaște că a sustras bijuterii de la Cartavina Svetlana și ceasul de la Vasileva Victoria.

În cadrul ședinței de judecată, conform declarațiilor martorilor Serghei Cozubin, Oleg Cartavina, Elena Cartavina, Elena Manolache precum și prin declarațiile părții vătămate Svetlana Cartavina (declarații care nu au fost incluse în sentință) s-a stabilit cu certitudine, că recipisele date au fost scrise de către inculpata Filipopolschi Tatiana în timp ce ultima se afla la partea vătămată Svetlana Cartavina la domiciliu, și ultima a depistat în geanta inculpatei lucruri sustrate. Recipisele date au fost scrise ca garant că inculpata a doua zi v-a recupera paguba materială cauzată, din banii aflați pe contul bancar, despre care a informat-o și pe partea vătămată, iar Svetlana Cartavina nu declară la poliție despre furtul ce a avut loc.

Instanța motivând sentința, a ignorat o parte din probe prezentate de către acuzare și examinate în instanță, iar în sentință contrar prevederilor art.394 alin. (1) p.2) Cod de procedură penală, nu a indicat motivele pentru care le-a respins și nu le-a dat apreciere juridică și anume:

În sentință nu au fost introduse și nu s-a dat apreciere nici declarațiilor inculpatei Filipopolschi Tatiana (vol. II, f.d. 21-23), care a declarat că pe parcursul perioadei februarie 2009 - 03.05.2011 a activat ca derdicătoare la domiciliul părților vătămate Cartavina Svetlana, Vasileva Victoria, Manolache Elena unde făcea o dată pe săptămână curățenie pentru care primea câte 250 lei, acumulând în total un salariu de circa 3000-4000 lei. Alte surse de existență nu avea. Din suma dată lunar achită gazda 1300 lei și serviciile comunale în suma de aproximativ 1000 lei, iar din luna septembrie 2010 pe gazdă achita

3000 lei și tot în perioada data a fost bolnavă și a urmat tratament medical pentru care a achitat 3000 lei.

Instanța nu a dat apreciere nici declarațiilor inculpatei date în cadrul urmăririi penale în calitate de bănuită, (procesul-verbal din 07.06.2011) în prezența avocatului, care au fost obținute legal, cu respectarea prevederilor codului de procedură penală, și conform cărora:
- inculpata a recunoscut vina pe deplin și a declarat că bunurile sustrase le-a vândut, iar banii obținuți i-a depus pe contul bancar.

Instanța excluzând bunurile sustrase din învinuire nu a făcut referire în temeiul cărei prevederi al legislației a exclus din învinuire bunurilor sustrase de către inculpata Filipopolschi Tatiana de la partea vătămată Cartavina Svetlana.

Instanța a indicat că în ședința de judecată nu s-a confirmat faptul sustragerii de către inculpată a unui player de model „Philips” procurat în Bulgaria, la suma de 2500 lei deoarece în materialele cauzei lipsesc careva probe, care confirmă existența bunului dat.

Acuzarea nu este de acord cu cele indicate de instanță, pe motiv că playerul de model „Philips” indicat de partea vătămată a fost depistat în geanta inculpatei și faptul că conform declarațiilor inculpatei Filipopolschi Tatiana playerul de model „Philips” aparține inculpatei, nu a fost dovedit prin documente, de aceea instanța ne întemeiat a dispus eliberarea playerului inculpatei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 decembrie 2013, a fost admis apelul procurorului, casată sentința în privința lui Filipopolschi Tatiana și pronunță o nouă hotărâre, prin care: Filipopolschi Tatiana a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (4) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani.

Conform prevederilor art.90 Cod penal, pedeapsa cu închisoarea stabilită inculpatei Filipopolschi Tatiana a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an.

A fost admisă acțiunea civilă și încasată din contul lui Filipopolschi Tatiana prejudiciului material în sumă de 62 062 lei în beneficiul părții vătămate Cartavina Svetlana, și din contul lui Filipopolschi Tatiana prejudiciului material în sumă de 28 000 lei, în beneficiul părții vătămate Vasileva Victoria.

Celelalte dispoziții ale sentinței s-au menținut.

Instanța de apel a relevat că, de către acuzare au fost prezentate probe, materiale și anume documente bancare, care au fost examinate în ședința de judecată (vol.I f.d. 110-111), conform cărora inculpata Filipopolschi Tatiana la 23.02.2011 a deschis un cont în banca Universalbank pe care a depus 14000 lei, la data de 02.03.2011 a depus suma de 6000 lei, iar la 17.05.2011 a scos banii de pe cont.

Instanța de apel dând apreciere declarațiilor inculpatei Filipopolschi Tatiana (vol. II f.d. 21-23), constată că, pe parcursul perioadei februarie 2009 - 03.05.2011 a activat în calitate de menajeră la domiciliul părților vătămate Svetlana Cartavina și Victoria Vasileva, unde făcea o dată pe săptămână curățenie pentru care primea câte 250 lei, astfel, acumulând în total un salariu de circa 3000-4000 lei. Alte surse de existență nu avea. Din suma dată lunar achită gazda 1300 lei și serviciile comunale în suma de aproximativ 1000 lei, iar din luna septembrie 2010 pe gazdă achita 3000 lei, de asemenea tot în perioada data a fost bolnavă și a urmat tratament medical pentru care a achitat 3000 lei.

În aceste condiții nu este clar din ce surse provin banii depozitați pe contul bancar deschis de inculpata Filipopolschi Tatiana ori suma este destul de mare în raport cu venitul inculpatei.

În ședința de judecată a instanței de apel s-a constatat că, prejudiciu pricinuit părților vătămate Vasilieva Victoria și Cartavina Svetlana în urma acțiunilor ilegale ale inculpatei Filipopolschi Tatiana constituie proporții mari.

Astfel, la stabilirea pedepsei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal, potrivit căruia persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată la fel ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Instanța de apel, a luat în considerație faptul că inculpata Filipopolschi Tatiana anterior nu a fost judecată, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, infracțiunea de comiterea căreia este învinuită se atribuie conform art. 16 Cod penal, la categoria celor grave.

Ca circumstanțe ce atenuează răspunderea penală conform art. 76 Cod penal în favoarea inculpatei Filipopolschi Tatiana este reținut faptul că este tânără, a comis pentru prima dată o infracțiune, circumstanțe ce agravează răspunderea penală conform art. 77 Cod penal, nu au fost stabilite.

În raport cu criteriile de individualizare a pedepsei instanța de apel conchide că scopul educativ și preventiv al pedepsei în privința inculpatei Filipopolschi Tatiana poate fi atins prin stabilirea unei pedepse cu închisoarea dar cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

5. Avocatul Ion Dodon în numele inculpatei Filipopolschi Tatiana, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare de către instanța de apel. Recurentul consideră, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii și acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Mai indică recurentul că, judecând cauza, instanța de apel nu a stabilit fapta pentru care a fost condamnată inculpata.

5.1. Procurorul, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de către apărător, solicitând respingerea ca inadmisibil, deoarece recurentul în recursul declarat se referă la starea de fapt, ceea ce nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală.

6. Verificând argumentele invocate de recurent în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarate urmează a fi admis din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Conform art. 394 alin. (1) pct. 1), (2), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, partea descriptivă a hotărârii de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul și timpul săvârșirii ei.

În același timp, se observă că, prin decizia instanței de apel, încălcându-se prevederile legale nominalizate, nu s-a constatat și descris fapta criminală pentru care inculpata a fost condamnată. Rejudecând cauza instanța a indicat „...că Filopopolschi Tatiana a fost pusă sub învinuire pentru faptul că în perioada...”, iar ulterior a calificat acțiunile ei conform art. 186 alin. (4) Cod de procedură penală.

Colegiul penal notează și faptul, că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor expuse în apel. Astfel, de către partea apărării în apel s-a solicitat declararea ca inadmisibile și excluderea din învinuirea a unii șir de probe, care la părerea lor nu corespund normelor procesual penale. Asupra acestor fapte instanța nu s-a expus nici în sensul admiterii nici în sensul respingerii. Ba mai mult, instanța de apel a descris în decizie aceste probe ca fapte ce dovedesc vinovăția inculpatei, fără a le da o apreciere în sensul invocat de apărare.

Colegiul penal constată și faptul că, la stabilirea și încasarea prejudiciului material în beneficiul părții vătămate Vasilieva Victoria, instanța a încasat toată suma bunurilor sustrase în sumă de 28000 lei și nu a luat în considerație că prin sentința instanței de fond pătimatei i-a fost restituit ceasul de model „Rolex” în valoare de 20000 lei.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală instanța de recurs casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Circumstanțele expuse denotă în mod lucid că încălcările normelor procedurale specificate de către instanța apel, adică ne stabilirea faptei, ne pronunțarea asupra tuturor motivelor invocate în apelul de pe rol, neaprecierea tuturor probelor administrate în corespundere cu normele de procedură penală și adoptarea unei soluții care contravine acestor norme, echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei penale și a apelului. Aceste fapte constituie erori de drept care nu pot fi corectate de către instanța de recurs și care impun soluția admiterii recursului ordinar declarat de avocat, casarea integrală a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță de apel.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apeluri, să cerceteze, să verifice și să aprecieze profund probele administrate pe parcursul procesului penal în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, și să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Ion Dodon în numele inculpatei Filipopolschi Tatiana, casează total deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 decembrie 2013, în cauza penală, provind-o pe inculpata **Filipopolschi Tatiana Ion** și dispune rejudecarea cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Decizia motivată publicată la 31 iulie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Elena Covalenco

Constantin Alerguș

Iurie Diaconu